

Forord

Med baggrund i en række sager i forskellige danske kommuner vedrørende alvorligt omsorgssvigt hos mødre tog chefpsykolog *Birgitte Brun*, Sct. Hans Hospital og Socialpædiatrisk udvalg under Dansk Pædiatrisk Selskab (de danske børnelægers videnskabelige selskab) initiativet til at nedsætte en tværsektoriel arbejdsgruppe af specialister, der på den ene eller den anden måde havde erfaring med den overordnede problematik gennem deres daglige virke i forskellige dele af den offentlige og den privat praktiserende sektor. Det administrative og koordinerende arbejde i gruppen er blevet varetaget af speciallæge i pædiatri, overlæge *Hanne Nødgaard Christensen*.

Sager af denne type er karakteriseret ved, at der er mange offentlige instanser involveret i den lægefaglige, den psykologfaglige, den socialretslige og den strafferetslige indsats. Det er et problem, at den koordinerede viden og dermed den koordinerede indsats ofte er meget mangelfuld. Det kan være tilfældigheder eller enkelte instansers samtænkning af oplysninger, som bevirker, at der bliver sat fokus på det, sagen handler om – alvorligt omsorgssvigt hos mødre i forhold til deres børn. Et af arbejdsgruppens formål har derfor været at arbejde på at belyse disse forhold med henblik på at sikre det enkelte barns eller børnenes retsbeskyttelse i forhold til forældrenes retssikkerhed i den gældende lovgivning. Arbejdsgruppen vil med denne bog stille spørgsmålet, om de gældende regler om udveksling af oplysninger mellem myndigheder er en hindring for det enkelte barns retsbeskyttelse. Som reglerne er nu, kan udveksling og koordinering ikke i tilstrækkelig grad foregå mellem de sektorer, myndigheder og hospitaler, som involveres i barnets problemer, idet forældrene kan forhindre informationsudveksling og spille de forskellige sektorer ud mod hinanden.

Målet for arbejdsgruppen har været at belyse dette koordineringsproblem og derigennem skabe viden om de faktorer, alle skal være opmærksomme på i de forholdsvise få, men meget alvorlige sager, der på landsplan er tale om. Det har således været centralt for arbejdsgruppens medlemmer at beskrive de forskellige former for omsorgssvigt hos mødre bl.a. med henblik på en definition af de forskellige begreber inden for dette område.

Arbejdsgruppen ønsker ikke at svække forældrenes retssikkerhed, men den er kommet frem til, at der måske kunne findes en særlig løsning for de mere alvorlige sager. I diskussionerne har arbejdsgruppens medlemmer set på den særlige undtagelsesbestemmelse i retsplejelovens § 115, der gør det muligt at diskutere konkrete sager mellem det stedlige politi, de sociale myndigheder og skolen i forhold til forebyggelsen af kriminalitet.

Arbejdsgruppen ønsker med bogen at starte en dialog om, hvorvidt tilsvarende undtagelsesbestemmelser kunne tænkes indført i forbindelse med sagsbehandlingen af vanskelige sager vedrørende alvorligt omsorgssvigt fra forældres side.

Muligvis er der brug for et landsdækkende råd, som kan rådgive kommuner og offentlige instanser i meget vanskelige sager om omsorgssvigt hos forældre. Rådet bør kunne fungere som en bredt funderet ekspertgruppe. Det bør derfor efter arbejdsgruppens opfattelse betyde, at rådet skal bestå af personer med et fagspecifikt, overordnet og detaljeret kendskab til dette særlige område. Rådet bør være tværsektorielt og repræsentere den retslige, den lægefaglige, den psykologfaglige og den socialretslige sektor. Rådet kunne organisatorisk og naturligt placeres som et råd under VISO,¹ der i forvejen har rådgivnings- og vejledningsopgaver for landets kommuner. Alternativt kunne rådet være nedsat direkte under velfærdsministeren, sundhedsministeren og justitsministeren.

Arbejdsgruppen har blandt de forskellige typer af omsorgssvigt hos mødre som udgangspunkt fokuseret på det meget omdiskuterede syndrom Münchhausen by Proxy. For at imødegå følgerne af de få, men meget alvorlige omsorgssvigt, der er forbundet med dette syndrom, har specielt de tværsektorielle tiltag, der er nødvendige for at beskytte børnene, været genstand for behandling.

Det er arbejdsgruppens ønske, at informationer om de forskellige former for omsorgssvigt kommer ud til en bredere kreds af fagfolk og andre interesserede. Af denne årsag er bogen blevet forsynet med en detaljeret ordforklaring.

*1 VISO står for **Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation**, der tilbyder gratis, landsdækkende specialrådgivning til kommuner samt specialtilbud til borgere i komplicerede sager inden for områderne: Børn, unge og voksne med handicap, udsatte børn, unge og voksne, socialpsykiatri, hjælpemiddelområdet, specialundervisning og specialpædagogisk bistand til børn, unge og voksne.*

Arbejdsgruppen har følgende medlemmer:

Bente	Adolphsen	<i>Lektor. Cand.jur.</i>
Jan	Borum	<i>Centerchef. Socialrådgiver, MPM.</i>
Birgitte	Brun	<i>Chefpsykolog (pensioneret). Specialist og supervisor i psykoterapi og neuropsykologi.</i>
Vibeke	Hardam Nohns	<i>Overlæge. Speciallæge i pædiatri.</i>
Bitten	Horwitz	<i>Afdelingsleder familierådgivning.</i>
Christina	Jørck	<i>Klinisk psykolog, ansat i retspsykiatrien.</i>
Karin	Lassen	<i>Overlæge. Speciallæge i pædiatri.</i>
Bjarne	Laursen	<i>Konsulent. Kriminalkommisær (pensioneret).</i>
Kirsten	Moesgaard	<i>Chefpsykolog. Specialist og supervisor i børnepsykologi.</i>
Joan	Mogensen	<i>Privatpraktiserende psykolog.</i>
Bodil	Moltesen	<i>Overlæge. Speciallæge i pædiatri.</i>
Erling	Nathan	<i>Overlæge (pensioneret). Speciallæge i pædiatri.</i>
Hanne	Nødgaard Christensen	<i>Overlæge. Speciallæge i pædiatri, MPH.</i>
Tony	Olesen	<i>Overlæge. Speciallæge i pædiatri.</i>
Merete	Reimer Jensen	<i>Privatpraktiserende psykolog. Specialist og supervisor i børnepsykologi og psykoterapi.</i>
Birgitte	Retbøll	<i>Overlæge. Speciallæge i børne- og ungdompsykiatri.</i>
Hanne	Skou	<i>Praktiserende læge. Speciallæge i almen medicin.</i>
Ulla	Thybo	<i>Politiassessor. Cand.jur.</i>
Annie	Vesterby	<i>Professor, dr.med., statsobducent.</i>
Åse	Wintlev	<i>Privatpraktiserende psykolog. Specialist i psykoterapi.</i>

Bogens forfattere og bidragydere

Bogens indhold bygger på et manuskript udarbejdet af *Birgitte Brun* og *Åse Wintlev*. Forfatterne takker forskningsbibliotekar *Elizabeth Oksholt*, Sct. Hans Hospital, for effektiv hjælp til søgning og fremskaffelse af relevant litteratur. Det redaktionelle arbejde i forbindelse med udarbejdelsen af det færdige manuskript er udført af *Birgitte Brun*. Civilingeniør, lic.techn. *Erik Holst* takkes for teknisk assistance fra layoutfasen til udprintningen af det færdige manuskript. *Jan Borum* har haft det redaktionelle ansvar for forordet. Desuden har *Bente Adolphsen*, *Birgitte Brun* og *Erling Nathan* medvirket til udarbejdelsen af forordet. Ordforklaringslisten er udarbejdet af *Joan Mogensen* og *Karin Lassen*.

Følgende udvalgsmedlemmer har på forskellig vis bidraget direkte til bogens indhold:

Jan Borum, *Christina Jørck*, *Bjarne Laursen*, *Joan Mogensen*, *Bodil Moltesen*, *Hanne Nødgaard Christensen*, *Merete Reimer Jensen* og *Birgitte Retbøll*.

Birgitte Brun og Åse Wintlev
November 2008